

**POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «THE INSTITUTE OF
INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION»**

**THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF CARDINAL
STEFAN VYSHINSKY IN WARSAW**

FUNDACJA ADD

З Б І Р Н И К

наукових есе учасників наукового стажування

"АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ"

**Варшава, Республіка Польща
2019**

Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 11.03 – 23.03.2019). – Варшава, 2019. – 175 с.

Головний редактор:

Главчева Ю. М., заступник директора науково-технічної бібліотеки

Відповідальний секретар: *к.е.н. Гребенюк Н.В.*

Редакційна колегія:

Доктор технічних наук, професор ЦМОЦЬ І.Г.

Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор ПРЯДКО В.В.

Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii GAVRYLIUK I.

Доктор права Віденського Університету РУДАК Т.В.

Кандидат економічних наук ГРЕБЕНЮК Н.В.

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією - Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

Кирилівка В.О.

АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ: ПЛАГІАТ У РОБОТАХ СТУДЕНТІВ95

Кондратюк Н.Ю.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ГАЛУЗІ МЕДИЧНИХ НАУК98

Красуля О.О.

ПЛАГІАТ У НАУКОВО-ОСВІТНІЙ СФЕРІ.....101

Кузик П.В.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
УКРАЇНИ104**

Кузьменко А.В.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ОСНОВА СУЧАСНОГО НАУКОВОГО
РОЗВИТКУ107**

Лавренко С.О.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВІД ПОЧАТОВОЇ ШКОЛИ – ДО ЗАКЛАДУ
ВИЩОЇ ОСВІТИ112**

Ланіна В.В.

**ПРОБЛЕМА «ЛЕГКОГО СПОЖИВАННЯ» ТА ВПЛИВУ РЕКЛАМИ НА
АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ
ПРОСТОРИ.....115**

Орехова О.В.

**ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У
ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВЦЯ.....119**

Павленко О. І.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ, ЯК ЗАПОРУКА ДОСТОВІРНОСТІ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ.....122**

Рудь А.В.

АКАДЕМІЧНА ЧЕСНІСТЬ ПІД ЧАС НАПИСАННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ126

Савушина І. В.

**ПРИНЦИПИ НАУКОВОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СУЧАСНІЙ НАУКОВІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ.....129**

Семенів В.В., Семенів М. Р.

**ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В
ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ133**

Сніховська І.Е.

**РОЛЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬО-
НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ136**

Сотська Г.І., Тринус О.В.

ДО ПИТАННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ.....138

*Лавренко С.О.,
к.пед.н., доцент кафедри початкової,
дошкільної та професійної освіти
Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди*

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІТЬ: ВІД ПОЧАТОВОЇ ШКОЛИ – ДО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

За останні роки українська наукова та освітня спільнота все більше звертається до питань академічної доброчесності та впровадження міжнародних академічних стандартів. З точки зору світових стандартів освіти, академічна доброчесність є дієвим інструментом забезпечення її якості.

Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII наголошує на важливості та обов'язковості забезпечення принципів академічної доброчесності в освітньому процесі. Стаття 42 визначає академічну доброчесність як «... сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [1]. Також подано визначення понять об'єктивного оцінювання результатів навчання, порушення академічної доброчесності, списування тощо та визначено основні види академічної відповідальності.

1 січня 2016 року розпочався Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP), який націлений на співпрацю з різними шкільними та університетськими аудиторіями – вчителями, учнями, адміністраторами шкіл, батьками, студентами, викладачами, управлінцями зі сфери освіти, формуючи у кожній з них чітке уявлення про основи академічної доброчесності та нової освітньої культури.

З вересня 2018 р. стартувала Нова українська школа (НУШ), ключовим компонентом якої став наскрізний процес виховання, що формує у дитини загальнолюдські цінності. Окремі новації НУШ – скасування оцінювання в

молодших класах (запобігатиме формуванню менталітету імітації навчання заради оцінки, виконанню батьками домашнього завдання за дитину, вимагати від вчителів «просто оцінку»), запровадження неформальних розмов вчителя та учнів, прийоми групової роботи, які дають можливість реалізації групової взаємодії не за рахунок дозволу списувати або видавати чужу роботу за свою, – несуть значний потенціал для побудови менталітету академічної доброчесності, що обов'язково повинно продовжуватися у середній та старшій школі. Такі інформаційно-просвітницькі заходи, як загальнонаціональна рекламна кампанія, національний тиждень академічної доброчесності у школах, мотиваційні лекції, національний конкурс есе, – сприяють вихованню відповідної культури академічної доброчесності у випускників середньої школи.

Важливим моментом у дотриманні норм академічної доброчесності в навчальному процесі є підвищення довіри як до результатів навчання, так і довіри між усіма учасниками освітнього процесу (учнями та вчителями, студентами та викладачами), виховання поваги до своєї власної творчої роботи та авторства інших. Ці академічні цінності стають вкрай актуальними для вищої школи, в якій відбувається становлення фахівця.

Одним з ключових понять академічної доброчесності є академічне письмо, яке необхідно розпочинати формувати в закладах середньої освіти.

Поняття «академічне письмо» певною мірою є калькою з англійського «scientific writing» [3], проте воно вже добре вкорінилося в глосарії української науки. Зарубіжні дослідники його визначають як чотири «П»: персональний продукт, процес та практика [4, с. 12]. Науковий текст розглядають як продукт, практику письма – як тривалий індивідуальний досвід, а процес написання – як безпосередню роботу «пером на папері» або клавішами на клавіатурі.

Академічне письмо має стати наступним за академічним читанням етапом аналітико-синтетичного обробки інформації, що міститься в тексті: інформація підлягає оцінюванню, зіставленню, узагальненню. Формування навичок аналітико-синтетичної обробки інформації передбачає виконання комплексу

завдань, зокрема вивчити зміст тексту, скласти план, визначити в тексті необхідний матеріал, обговорити підготовані анотації, реферати тощо.

Академічне письмо передбачає розвиток таких навичок і вмінь: стисло викладати зміст тексту, логічно структурувати ідеї щодо вступу або висновків, організовувати текст як послідовність абзаців з їх заголовками та підзаголовками, користуватися логічними сполучниками для поєднання абзаців в єдиний текст, коректно наводити цитати, писати вступ або висновки, укладати бібліографію, вчитувати роботу, стилістично грамотно вибудовувати речення і вживати слова, навички критичного мислення, необхідні при використанні інформації з різних джерел (книг, статей, мережі Інтернет) [2].

Існують різні методи навчання академічному письму. Іноді письмо дається як окрема навичка, іноді разом з читанням, а іноді – як інтеграція з розвитку всіх академічних навичок. Академічне письмо характеризується формальним стилем викладання, тобто вживається академічна лексика, зосередження на темі або проблемі, а не на вираженні своєї власної думки, чітко підбирається лексика та стиль, не використовуються скорочення, розмовна лексика, фразеологізми. Для успішного засвоєння академічного письма необхідні навички дослідження (здібність до пошуку, розпізнання і читання авторитетних наукових джерел), навички конспектування (вміння знаходити та виписувати головну інформацію, замість копіювання цілого тексту), навички самоконтролю (здібність раціонально розподілити час, необхідний для написання чорнового варіанту тексту та його редагування), навички складання плану та чернетки тексту, навички редакторської правки фінального тексту. Успішний розвиток компетенції навчання академічному письму можливий при умові сукупності навчання всім аспектам академічної грамотності, а саме академічному читанню, дискусії та презентації, розвитку вміння слухати доповідача, оцінювати інформацію.

Таким чином, академічна доброчесність – це вимога сучасного життя. Її основи закладаються ще в початкових класах, а формування відбувається протягом всього навчання людини. Новації НУШ, інформаційно-просвітницькі

заходи в середній та старшій школі сприяють формуванню академічної доброчесності під час навчання у школі та стають її нормою у закладах вищої освіти.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII [Електроний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Основи академічного письма: методичні рекомендації та програма курсу / укл. : Н. Шліхта, І. Шліхта ; Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. Київ, 2016. 61 с.
3. Swales J. Academic Writing for Graduate Student / J. Swales, C. Feak. Michigan : Michigan University Press, 2004. 344 p.
4. Writing: Texts, Processes and Practices / C. Candlin, K. Hyland. London : New York : Longman, 1999. 330 p.

*Лапіна В.В.,
кандидат соціологічних наук,
провідний соціолог кафедри методології та методів
соціологічних досліджень, факультету соціології
Київський національний університет ім. Т.Шевченка*

ПРОБЛЕМА «ЛЕГКОГО СПОЖИВАННЯ» ТА ВПЛИВУ РЕКЛАМИ НА АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬО- НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

Відомо, що серед актуальних питань, на дослідження яких спрямовані зусилля вчених-суспільствознавців є проблематика споживання Інтернет-ресурсів, формування споживчої поведінки та культури споживання інтелектуального продукту. Зазначимо, що на сучасному етапі глобальних суспільних трансформацій, споживання інтелектуального продукту відіграє усе більш значущу роль у формуванні ціннісних орієнтацій населення і стає